

יו"ד שבט, ה'תשי"ד

ביאור בדרך אפשר

1 הָאָדָם, כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם, וּמִכִּי
 2 הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב³⁰ מֵהָאָרִיז״ל³¹ דְּהַחֻקִּים הִקְשׁוּ מֵאִין
 3 הוּא חַיּוּת הַנְּשָׁמָה וּמִמָּה הִיא מְקַבֶּלֶת אֶת הַמּוֹזוֹן? שְׁלֵה, דְּאִין הִדְעַת
 4 נוֹתַנְתָּ שְׁתֵּהִיָּה חַיּוּת הַנְּשָׁמָה שְׁהִיא מֵהוּת רִחַנִית מְלַחֵם וּמֵאֶכֶל
 5 גְּשָׁמִי. וְאִין לֹא לֹמַר דְּהַנְּשָׁמָה
 6 יְכוּלָה לְהֵיחִיּוֹת בְּקִיּוּמָה וְחַיּוּתָהּ
 7 וְלִהְיוֹת מְלוּבֶשֶׁת בְּגוֹף בְּלִי
 8 מְזוֹן, דְּאִם-כֵּן מֵאִי טַעְמָא מְהוּ
 9 הַטַּעַם וְהַחֶסֶד לְכַךְ דְּאִם עוֹבֵר
 10 אָדָם וְשׁוֹהָה מֵתַעֲבֵב כְּמָה יָמִים
 11 בְּלִי מְזוֹן יָמוּת פְּרָעֵב, מֵאִי
 12 טַעְמָא מֵאִיזָה טַעַם תַּצָּא הַנְּשָׁמָה
 13 מִחֻמַּת מְנִיעַת אֶכִּילָה אֵלָא מִזָּה
 14 מוֹכַח שְׂגַם הַנְּשָׁמָה, לְמִירוֹת שְׁהִיא
 15 רִחַנִית, זְקוּקָה לִמְזוֹן. וְתִירֵץ
 16 הָאָרִיז״ל שְׁלֵא יִדְעוּ אוֹתָם
 17 חוֹקִים שְׁשֵׁאלוּ אֶת הַשְּׁאֵלָה הַזֹּה מְהוּ
 18 מְקוֹר הַחַיּוּת שֶׁל הַנְּשָׁמָה וְהִי
 19 סְכָלִים בְּשֵׁרֶשׁ הַבְּרִיאָה,
 20 דְּאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז״ל³² בְּמִשְׁנֵה,
 21 בְּפִרְקֵי אֲבוֹת בְּעֵשְׂרֵה מְאָמְרוֹת
 22 שְׁאִמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּשְׁשֵׁת יָמֵי
 23 בְּרֵאשִׁית (כְּמוֹ ״הִי אֹר״, ״יְהִי רְקִיעַ״
 24 וְכֵן הֵלָא) נִבְרָא הָעוֹלָם, פִּירוּשׁ
 25 עַל-יְדֵי הַמְּאָמְרוֹת עֲצָמָן
 26 נִתְהַוָּה הַכֹּל, עֲצַם הַאִמְרָה שֶׁל
 27 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא מְקוֹר הַחַיִּים
 28 וְהַמְּאָמַר הַזֶּה שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 29 הוּא הוּא חַיּוּת פְּנִימִי לָהֶם, כִּי
 30 מֵהַמְּאָמְרוֹת נִמְשָׁךְ בְּכֹל נִבְרָא וְנִבְרָא
 31 נִיּוֹץ אֱלוֹקֵי שְׁמִשְׁפִיעַ בּוֹ חַיּוּת
 32 (כְּמִבּוֹאֵר בְּתַנְיָא, שְׁעַר הַיְחוד וְהַאֲמוּנָה
 33 פֶּרֶק א': ״... וְהוּוּ כֹתֵב הָאֲרִיז״ל שְׂגַם
 34 בְּדוּמָם מִמַּשׁ כְּמוֹ אֲבָנִים וְעַפְרָה וּמִים יֵשׁ
 35 בְּחַיְתָּה נֶפֶשׁ וְחַיּוּת רִחַנִית דְּהֵינּוּ בְּחַיְתָּה
 36 הַתְּלַבְּשׁוֹת אוֹתִיּוֹת הַדִּיבּוֹר מֵעֶשְׂרָה
 37 מֵאֲמֻרוֹת הַמַּחִיּוֹת וּמֵהוּוֹת אֶת הַדּוּמָם
 38 לְהֵיחִיּוֹת יֵשׁ מֵאִין... עֶשְׂרֵה מֵאֲמֻרוֹת
 39 שְׁבַתוֹרָה שֵׁשׁ בְּהֵן כּוֹחַ חַיּוּת לְבִרּוּא יֵשׁ מֵאִין וְלִהְיוֹתוֹ...״) וְזֶה הַחַיּוּת
 40 הַכּוֹחַ הַאֱלוֹקִי מֵעֶשְׂרֵה הַמְּאָמְרוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּכֹל הַנִּבְרָאִים הוּא מְזוֹן
 41 הַנְּשָׁמָה. וּמוֹסִיף שָׁם, הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְאִמְרוּ וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב³³
 42 רְעִבִים גַּם צְמָאִים נִפְשָׁם בְּהֵם תְּתַעֲטֹף. וְהֵינּוּ, שְׁהַפְסוּק

ביאור בדרך אפשר

43 מִבְּאֵר אֶת סִפְתֵי הָרָעֵב וְהַצְּמָא (דְּלִכְאוּרָה לְמָה יִהְיֶה הָאָדָם
 44 רָעֵב וְצָמָא לְמֵאֶכֶל וּמִשְׁקָה גְּשָׁמִים וְהִי יֵשׁ לָהּ נִשְׁמָה רִחַנִית
 45 שְׂדִרְכָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁפִיעַ לוֹ חַיּוּת?), שְׁזֵהוּ מִשׁוּם שְׁנִפְשָׁם
 46 בְּהֵם תְּתַעֲטֹף, הֵינּוּ שְׁהִנְיֻצוּן הָאֱלֹקִי שְׁבִמְאֶכֶל וּמִשְׁקָה
 47 (נִפְשָׁם מְקוֹר הַחַיּוּת שֶׁל הַמּוֹזוֹן
 48 הַגְּשָׁמִי), נִמְצָא בְּהֵם בְּהַעֲלֵם
 49 (בְּהֵם תְּתַעֲטֹף לְשׁוֹן כִּסּוּי
 50 וְהַסְתָּר), וְהָאָדָם צְרִיף לְגַלוּת
 51 אֶת הַנְּיֻצוּן הָאֱלֹקִי שְׁבִמְאֶכֶל
 52 וּמִשְׁקָה מִסּוּיִים, מִפְּנֵי שְׁנִיּוּצוּן זֶה
 53 שְׁיָף אֱלִיּוֹ כְּמִבּוֹאֵר בְּתוֹרַת הַחִסְדוֹת
 54 שְׁלֵאדָם יֵשׁ אֶת חֲלָקוֹ בְּעוֹלָם
 55 שְׁהִי בִירוֹר וְהַעֲלָאָה שֶׁל אוֹתוֹ דְּבַר
 56 לְקְדוּשָׁה שִׁיכַת לוֹ בְּמִיּוּחַד.
 57 וּמִבְּאֵר בְּזֶה רַבּוּנוּ הַזְּקֵן
 58 בְּתוֹרָה אֹר״ל³⁴, דְּאָף שְׂגַם
 59 הָאָדָם נִשְׁתַּלְשֵׁל מִמְּאָמַר
 60 נַעֲשֶׂה אָדָם כּוֹי, וְאִם כֵּן גַּם בְּאִדָם
 61 יֵשׁ נִיּוּצוֹ אֱלוֹקֵי שְׁמַחִיָּה וּמֵהוּוֹה אוֹתוֹ,
 62 וְאִם כֵּן יֵשׁ לְתַמוּהָ לְמָה הָאָדָם צְמָא
 63 וְרָעֵב? לְנִיּוּצוֹ הַאֱלוֹקִי שֶׁנִּמְצָא בְּדוּמָם-
 64 צוּמָחִי שְׁעֵטוֹף׳ בְּדַבְרֵים הַגְּשָׁמִים,
 65 וְלִמָּה לֹא יֵהָא נִיּוּץ מִהַנְּיֻצוּן שֶׁנִּמְצָא בּוֹ
 66 עֲצָמוֹ? עַל כֵּךְ מִבְּאֵר רַבּוּנוּ הַזְּקֵן כִּי
 67 מִכָּל-מְקוֹם צְרִיף הָאָדָם לְצוּר
 68 חַיּוּתוֹ וְקִיּוּמוֹ לְמוֹצֵא פִי הַיּוֹי
 69 שְׁבִלְחָם, לְפִי שְׁמוֹצֵא פִי הַיּוֹי
 70 שְׁבִדוּמָם-צוּמָחִי הוּא
 71 נַעֲלָה יוֹתֵר מִמוֹצֵא פִי הַיּוֹי
 72 כְּמוֹ שְׁהוּא בְּנִשְׁמָה וְגוֹף,
 73 וְדִרְכּוֹ יְכוּל הָאָדָם לְפַעּוֹל ״בִירוֹר״ שֶׁל
 74 הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִים וְתוֹסַפְתָּ אוֹר אֱלוֹקֵי
 75 יוֹתֵר מֵאִשֶׁר עַל יְדֵי הַנְּיֻצוּן שֶׁנִּמְצָא
 76 בְּתוֹכּוֹ כְּמִבּוֹאֵר שָׁם בְּתוֹרָה אֹר״ל
 77 לְרַבּוּנוּ הַזְּקֵן בְּאֵרוּכָה (וְנִקּוּדָה
 78 הַדְּבָרִים הִיא כִּי מֵאִחַר שְׁשׁוּרֵשׁ הַמֵּאֶכֶל
 79 (בְּעוֹלָם הַתְּהוֹרָה) נַעֲלָה מִשׁוּרֵשׁ הָאָדָם
 80 (בְּעוֹלָם הַתִּיקוּן), הִי כְּשֶׁהָאָדָם אוֹכֵל
 81 וְעוֹבֵד אֶת ה' בְּכּוֹחַ הַאֲכִילָה, הַמֵּאֶכֶל מֵתַעֲלָה וּמִתְבַּרֵּר (וְהִי תְהוֹרָה) נִתְקַן
 82 וּמֵתַעֲלָה, וְגַם בְּתִיקוּן עֲצָמוֹ יֵשׁ תוֹסַפְתָּ אוֹר וְחַיּוּת) וְהַדְּבַר מוֹסִיף אוֹר
 83 וְהַתַּעֲלוּת גַּם בְּאִדָם וְאִפְּלוֹ בְּאִדָם הַעֲלִיּוֹן – וְרֵאָה עוֹד בְּעִנְיָן זֶה לְהֵלֵן
 84 בְּהַמְשָׁךְ הַמֵּאֲמַר.

(30) כתר שם טוב סימן קצד. (31) לקוטי תורה להאריז"ל עה"פ. (32) אבות רפ"ה. (33) תהלים קז, ה. (34) סה, ד. וראה לקו"ת צו יג, ב. ועוד.